De infiniti constructione dixi supra ubi
egi de gerundiis· scilicet gerundium regit
actiuum ante se ex eadem natura ut ingressum
legendum est consilium de hoc tamen require
supra ubi agitur de gerundiis ¶ Ex natura
transitionis quomodo regitur actus a uerbo quod
designat rem in quam transit actio uerbi unde
secundum hoc omnia uerba actiua regunt actiuum
ut amo te Et communia que stant actiue ut
criminor te Et deponentia transitiua
ut sequor te Et neutra transitiua ut
aro terram et bibo uinum Passiua etiam
regunt actiuum ex natura transitionis que ue
niunt a uerbis regentibus duos diuersos
actos ut doceor gramaticam induor tu
nicam Quidam etiam dicunt de uerbis
impersonalibus passiuorum uerborum ut a me do
cetur gramatica ¶ Similiter quedam
uerba passiua regunt actiuum quamuis cor
actiua non regant duos diuersos actos
Et hoc fit quando per figuram que dicitur synodo
che ut iste truncatur caput et radit
barbam Et quedam sunt que habent actiuum ad
initium siue passionem et ideo regunt actiuum
ex natura transitionis ut pastor panem i
pascendo me de pane· sanor tineas
i sanando me de tineas sed hoc regit
genitiuum et ablatiuum ¶ Illud quod sunt quedam uer
ba que regunt duos diuersos actos sicut
in presenti continetur in hiis uersibus flagito
posco peto doceo rogo calceo celo·
induo sucingo moneo simul exuo
iungo instruo iungatur sin quo res flagi
tatur Et etiam omnia que sunt similia istis
et que pertinent ad doctrinam et deprecationem
et obsecrationem ut instruo te bonos mores
oro te multa absoluo te hoc abstergo
te hoc ¶ Regunt autem predicta uerba duos
diuersos actos ex natura transitionis hac ratione
quia pertinent ad diuersos actus Nam homo
docet agit duo· agit indisciplinam que
docet et agit in arte quam audit Et ideo·
duos actos regunt· sed quia ille due transi
tiones sunt diuerse nam non debent copulari
quia una transitio est dependens alia est perfi
ciens ¶ Quidam tamen dicunt quod primus regitur
ex natura transitionis alius ex vi cause mlis
¶ Item scias quod quandoque regitur actus a uerbo
ex natura transitionis sed nunquam expresse ut ar
det quidam i ardenter amat et huiusmodi

ret te i· horrendo formidat et hec
lectio latet te i· ignoratur a te uel tu
ignoras ipsam et quia non regunt expresse
actiuum ideo non uidetur fieri constructio ¶
Item regitur actus a prepositione transitiue
ut vado ad urbem i ab aduerbiis que
prepositiones dicuntur a donato ut infra cir
cum extra supra ut vado ultra rem ¶
Quandoque ab interiectione secundum quosdam ut
o admirabilem uirum Alii uolunt ut
regatur a uerbo subintellecto ut dico ad
mirabilem uirum Nos uero dicimus quod omnis
casus qui ponitur cum interiectione non regitur·
Ex vi acquisitionis alius actus regitur sicut
dicitur quod est iniur ut hec uestis decet te
i conuenit tibi· Ex vi cause et alii re ut
uitupero insipientem i uitupero quia sit
insipiens ¶ Scimus ergo quod actus regitur
sex modis per synodochen per sinthe
sim ex vi caple infinite ex natura transitio
nis ex vi acquisitionis ex vi cause·
Volo etiam te hic scire quod mitto et
destruo et uerba que ad missionem perti
nent recipientia post se actiuum si ille
actus designat rem rationalem recipiunt
aliud actiuum mediante prepositione ad ut
mitto nuncium meum ad te Si uero actus
ille qui a uerbo regitur notat aliam
rem quam rationalem tunc uerbum non recipit
aliud actiuum secundum ut mitto tibi centum
solidos et mitto tibi equum· Contingit
quia res rationalis non est aliter acquisibilis
sed mittitur ad locum Et ideo ponitur
cum actiuo et prepositione que stat localem
circumstantiam ut ad locum communis inc
matur instantia· Ut lectio libri beati
pauli apostoli ad galathas· Quod patet fieri
quia ibi quedam sermonis directio deno
tatur que per actiuum aptius fieri consueuit
¶ Hoc etiam queri de illo quod dicitur in ewangelio
luce Erat locutus est ad patres nostros ab
raham et semini eius· quia uidetur quod actus
copuletur datiuo sed hoc declarabitur in
quinta parte in loquor·

Vocatiuus regitur a uerbo ut
quidam dicunt quia stat vocatiuo
tenetur concordare cum uerbo in
numero et persona ita uite· Unde stat homo
legit est congrua homines legit est in
congrua· ita et in uerbo homo lege est

ggrua · Homines lege est magna Ez ad
hoc ptt dici q ista constructio homines lege
no est incongrua ppt discordantia vti z
vbi s3 q dirccio smonis sta ad ples
requirebat vbum ple pom inqstitone
vt homines legite vn hec e incongrua
lege cgruu sta direcioe smonis ad
ples ¶ Alii dicut q regit ab adubio
q regere est cferre dcom vt ponat
in tali casu Ez adubiu cfert vocatiu
vt in tali cau ponat vt o petre o io
hannes go adubiu regit ipm vtiu Ez
ad ptt dici q illis adubiu vocandi na
cfert aliam dcom q ponat in tali cau
s vocatiuo q sufficient ponit sn illo
¶ Alii dicunt cu quib3 ego q vtis po
nitur absolute ·i· sine regimine q no
indiget vba s persone nec adubia vo
candi · ptt eni stare sn vtraq3 testa
te psc qui dicit appallinu scribit
vgili · hic eni no est vbum s psone
nec adubiu vocandi · dicimus g q ntis
z vtis in hoc queniut s · q ambo st in
tusitiui c audiunt ad idem pcinere
s diriint in hoc q ntis no ponit ab
[illegible] sine regimine dicimus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] suprema [illegible]
lego [illegible]

Ablatiuus regitur [illegible]
sicut gtus vt equus [illegible] colore
currit sicut dicimus [illegible] albi co
lore currit Et eo [illegible] sn e est
regit ablm z nullu [illegible] vbum et
hoc est magna [illegible] prudentia
sicut dicimus iste [illegible] prudentie
Regitur etiam ab [illegible] in causa for
lis z sm hoc om adiectiuu ptt
regere ablm denotem form sui
vt albus albedine c colorats colore
ctt z gmatic gmatica ¶ Ite no
sbatiua ptt rege ablm eo eade
na vt homo hu[m]anitate Item ppa
noia vt sortes sortitate vl ppa
qlitate ¶ Noia at sincathegore
matica ·i· csignificatiua no ptt rege
hes ablos q nichil p se ctu signt
vt quib3 est nullo ¶ Oia at ver
ba ptt rege ablos eo in te forlis

vt amo te amacone audio te auditu
diligo te dilecone ¶ Noia etia com
paracionis quq3 regitur ablts qn s signt
rem ad qua fit collecio vt sum maior
platone z etia ptt recipe silem casu
mediante qm vt sum fortior qm plato
de hoc dixi sup vbi egi de cparatio no
s3 si alia cparacio ibi sunt oz q sequatur
alius ablatiuus vt magis fortior pla
tone racone ¶ Item hoc vbum malo
regit ablm eo eadem na vt malo pa
nem vino ·i· mag volo ¶ Item ista
duo vba psero z psto ptt rege ab
latiuu eo eadem na vt psero vinu
pane ·i· mag volo z hoc pstat illo ·i·
melis est ¶ Regitur etia ablts eo
na trasitonis z hoc fit duob3 modis
qz mediante ppone sicut in omib3
v bis passiuis ctingit vl denti
bus vim passiuam vt amor a te
vapulo a te Quq3 sine ppone vt
careo pane gaudeo sanctitate tua z
alia consilia que cstruur eo na trasi
tionis ¶ Sic tu aduerte q si ablts
denot cam silem vl aliam ptt effi
cientem [illegible]
[illegible]
[illegible] formalibus [illegible]
¶ eo quadruplici de causa regit ablts
nam aliqn ablts eo in te mat [illegible]
[illegible]
in te formalis vt diligo te puro
corde aliqn eo in te finalis vt ieiuno
causa hendi vitam eternam · qnq3 eo in
te efficientis vt sua cstit studia ·i·
studiu est ca quare sua crescit Qnq3
ablts stat duas cas acules s causale
vt bellum geritur tota urbe · c tpale
vt audiui dyalecticam tcnmo ¶ Ex
dictis pz q ablts regit no modis s ·
eo in te causis eo in te forlis eo
in cparacois eo na trasitonis eo in
te matial eo in te finalis efficient
Quq3 nt locu qnq3 tpe ¶ Nota q
quidam dicut q abli qui nont gnaca
·i· cparacione vnus actus ad alteru re
guntur · s3 non nisi a vbo vl pticipio
q nulla pars oronis consignt tpe ni
vbum z pticipiu Et racio est sm
eos q tales abli no ptt stare p

ſtin nō recte noli ſilere Et tū dirma
z diſtus corripuit pmas q̄ ſt nalr lo
ge qz dimo apom. eo di z emo. z diſ
tus eo di z aro z hor eciā dixi ſup in
pma pte ubi de b quo liqueſcit · cap̄ᵐ

Dyereſis eſt diuiſio ſilbe vnig i
duas facta vt apᵈ ouidiū tua
poſt illum ſucceſſit aenea prolas Et
apᵈ oratiū nivés que educt ione nuc
mare nuc ſilue. hic enī ſilue ē tiſſilla
bum vt pſt dicit in pmo minoris ſic
ſit dyreſ quqz in hoc dcō hinc vnde
cpſper nō tempo nō ſponis hinc non
tam reſiſtit quqz in hoc dcō au vt apᵈ
albinū. Ille au teruit capitolia celſa
tumphis Quqz ſit in vbo vt apᵈ q de
ripe pompei deduct̄ carmē ab illo.
Nam pōpei dz ee biſſilbm. ppe p hanc
eciā figām ſūt tiſſilbe vel biſſille.
hoc nomē dy. q̄ ē monoſilbm in illo
tauli vſu Grobe dn legeſt ſi vis vr
bana hri. ¶ Et dr dyereſ a dya q̄ ē
dua z ereſis diuiſio qi vnia in duo di
uiſio ¶ Et ſciās q dyereſ eſt ſilbe di
uiſia ſiue ſit dyptongata vt amac
longue aulay longay z dr pono au
lay q aulae qz tūc nō poſſz pduci ſz
adderet e. cū eēt vocalis an vocale
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vt yambice [illegible]

Syneſis [illegible] ſi
labarum in vna ſin ḡria dyereſi
vt eripedem pro arripede z deſt
pro deeſt vn̄ lucanu vn̄ deſt plato
ieiuna vendimr auro Nam in ſtan
ſione dd eſt deſt pdeeſt vt dende
p dende ¶ Et dr a ſin q̄ ē ſil z ereſ
diuiſia qi ſimul diuiſia vl dr a ſin q̄
eſt con z ereſ q̄ e diuiſio eo q pus
diuiſa cōiugūr vl dr a ſinereſ vbo
q̄ e glutino nai qz due lr̄e vōles ſu
dyptongo vl due ſille aglutinant
in vnā ¶ Hec alio noie epyſinali
pha dr eo q ibi vōlis alim videat
ſe in ſuo loco.

Synalimpha eſt abiectio vocal
in tranſitione met de fine dcō
nis cum ſequente incipit a vōli

Ut apud Iuuenalem ppe egra auditor
tm̄ vgs ne reponā q enim abiatur
z hoc ppe elegātiā vt tollat hya
tus z ſic induat ornatū. vnde lite
pt fieri z maxie in longo ope ſic
pz in libris poetar̄ qui freqūt
hac vtunt. Cantrum vō ipiā val
de vitandū eſt. ſ. qn̄ nō abiatur vo
calis z raro inuent a poetis Et ſci
as q alū ſynalimpha in proſa ab
ſiuatur vt ſiuepe magnopere. ¶
Et dicit ſynalimpha qi ądeleco.
diuatur a ſynalimpho vbo q eſt
apoītū a ſin q eſt con z limpho q
eſt deleo. vl dicit a ſin z limpha q
eſt aqua Inde ſynalimpha i. colli
queſtentia vl ſm alios. limpha ē
quidā humor vl ſpuma in fronte
canum qua diffuſa p caput inſa
niunt z in rabiem vtuntur. Vl dr
a limpha liquore qz ad modū illo
diſtur rit Et componit cū ſin q eſt
con z dicit ſynalimpha i. coniūc
duar vocaliū in duiſ ſillis z diuiſ
dcōibz paciar cum colliſione al
tia Et ſynalimpha qn̄ liquar com
[illegible]
mixtio. qz ſicut vbi dua liquores
cōiungūr ſoli vnia ſicam ſbam a
mittit ſic vbi ſit [illegible] ſillium vo
[illegible]
[illegible]

Eclipſis [illegible] tranſitione abiat
[illegible]
[illegible]
Et hoc ſit [illegible]
omibz hoc [illegible] contrariibz uit [illegible]
Quqz ſit in hac [illegible] vt apᵈ cathone Suc
ceſſus indigno [illegible] tu ferre moleſte.
Quqz abiatur ſit vōli vt apᵈ ōdiū Regis
opus ſterilisqz diu palus aptaqz remis.
abiatur ei b ſinalis de hoc noie palus
vt fiat breuis ppe ſeqntem vocalem z
euitatur illud cathonis noli ſilere.
Vnde frequent fiebat olim in hac lrā b e
lipſis qz b ſonū hz valde facilem z qn̄ ſi
bilante z multociens ſignificat Item
ſciās q in quqz eciā in proſa abiatur
in pnunciacione vt ō magna ſtbi enim

Kuin Gårdz Rekenskap för Kvm
mene Gårdz Ann Pro Anno
1 5 8 6

Finland
1580
N:o 9

ibi in· ſz nõ pfert' q̄ fit ne videat' ſillabi
cari cū ſeqñti vocali Et ꝑ ſonū difficilem
q̄ ſonus eius tenuat' clauſ labns ꝫ ſtati
m ꝫ labia apiri ꝑ ſeq̄ntem vocale Apud
aũt antiquiſſimos nõ abiciebatur in ſeq̄nte
vocali in ſtanſione vt eſt illud enim in
ſia inluit actu Quãq̄ʒ aſpirã accipit pro
lrã ꝫ tunc nj nõ abiciti' ſz ſilba cuius ipa
eſt finalis ponc ꝓdu' vt ap̄ thecdalu·
nec auxi' hominj dedit indagare ſepulch'a
ſz hoc nr̄o tpe nõ licet Efficiebat ꝫ i alijs
ꝯſonantibꝫ olim eclipſis vt in b q̄ vocꝫ
abitur de hoc noīe ſubburra vt ſit b
mis ꝓdurat ei pma ponc fluctu iac
tante ſaburra Et' ſbtraxit vnū p
de hac noīe iuppit' vt ē illud niciuq
iupit' neptinuq Item ꝯſonãs fre
quent' ſbtrahit' de hus vbis abiuc
ſubnuo cū corripiendi pma in q̄bꝫ
oībꝫ poſſumq dicē q̄ ſit ſyncopa ꝉ
eclipſis Et dm at donatu eclypſ ē
ꝯſonanciū cū vocalibꝫ ad ꝑ ꝯcurrentiū
quedã difficitalis ac dura colliſia vt
multū ille & terris iactatq ꝫ alto Et ſ ſm
quoſdã ab aliſdo dis· vl dr ab en q̄ ē
in ꝫ ſiuſis q̄ ē defcus q̄i incia deficus
Et nõ q̄ p has duas ſpēs ſ· ſinalimphe ꝫ
eclipſis deſcendũt oīs ſynath ꝫ methatiſ
mi qui in metra fiunt vt nõ vnus depn
Antithesis eſt lrē p lrã· Ꝯtentur
p̃ vt olli pro ille ꝫ īpete p̄ īpetu
[illegible] tm ornatq tantū Grecismq dicit·
antitheſ ſit ſz ſedet [illegible] ſilba [illegible]·
Vt diſſipliana pro diſciplina Et d' ab ati
q̄ ē cont' ꝫ theſis pō q̄i aria pō vl q̄i v
nus lrē pro alia poſitio·
Methaſis eſt tūſlatio lrar̄ i alienu
locum pte nulla tū ex dcone ſb
lata vt euandē pro euander ꝫ hac fit
cā metrictatis vn quidq Agnoſcens i me
ſr meleagre ſorore· Nam ſi dixiſſꝫ me
leager nõ fuiſſꝫ [illegible] Dicit' at methateſ
a metha q̄ ē tns ꝫ theſ pō vn methateſ
teſ ꝯ tūſpõ lrē Ꝗ ꝓdte methaplaſmi
ſpēs in hus vſibꝫ ꝯtinent' ꝓtheſ ap
ponit cap· auferſis quoꝫ reddit Syn
copa de media tollit q̄ epentheſ au
get Aufert apocope fine q̄ dat parago
ge Quã nõ iubet ꝓduce ſiſtole curtat
Diaſtoſ eõ ꝓducit corripiendu Syne·

ſim faciens duo ſi iungūr in vnu Dye
reſim reddit ſilba ſcã due Eclipſ necat
m ſz vocalem ſinalimpha Methateſ te
nere iubet antitheſ canit alla·
De ſtemate aũo ſn allotheta
ſm doctrinã docti videamq Ita
m fine iſtiq q̄rte ptis videbimq
de allotheta ſm doctrinam pſciam Ca
ns gr° q̄ allotheta ꝉ aliena pō dr ſtema
a donato ꝫ m ſtemalexos ꝫ ſtema di
aneos diuidit' ab eodem Et nõ q̄ me
thaplaſmos eſt remediu q̄ barbariſmu
ſz ſtema ē remediu q̄ ſoloeciſmu Ste
ma latine interptatur figa Et ꝫ figa
ſm yſidoꝝ que fit in vbis vl in ſente
ciis p varias dcionū formas ꝑ eloquij
ornatu ſm donatu due ſt eiq ſpēs ſ
ſtema dyaneos q̄i ornatq ſine ꝫ pti
net ad ornatores ꝫ rethores Stema
namq ꝫ figa vel modq loquendi dr dyanie
os gtē grecus ē ꝫ latinē ſonat ſine Et
de iſta nichil ad pns Item ſtemalexeoſ
ꝯ· ornatq vbor vl dcionu ꝫ ptinꝫ ad ꝗ
maticos lexeos gtē gnus eſt ꝫ latine
ſonat dcoms vn ſtemalexeos ꝉ figa
vbor vl dconis Huius at ſm dona
tum multa ſt ſtemata· tū ex omibus
nõia fere ſt xvij quoꝝ hec ſt noīa·
Prolenſ· Zeuma ypozenſ· ſilenſis
anadiploſ· anaphora epanalenſis
epyzenſ· paranomaſia ſteſiſonoma
thon poliptoton yrmos poliſinte
ton dyaliton vl aſynteton·
Prolenſ eſt pſumptio rex ordie
ſequtar ſicut infra plenq dicã
tum agã de allotheta ſm pſcian
Zeuma eſt vniq vbi concluſio diu
ſis clauſulis apte iuncta ſm doct
dm doctrinali etiam ſic dr Zeuma
ſit vbo ſi plima clauſeis vno· Vt
ymnus vox tibi laus tibi glia detur
de hoc plenq dicam ita vbi detm
nabo de allotheta ſm pſcianu·
Ypozenſ eſt figa ſuꝑiori ꝯria·
Vbi diuerſa vba ſingulis q̄buſq̄
clauſulis ꝓpe ſubiungūr· Sic re
gem dicit ꝫ regi memorat nomenq
genuſq Dicit' ypozenſ eē ꝯtria
zeumati q̄ q̄ zeuma facit vno vbo
iſta diuiſ ꝑagit hꝫ quoq vniquodq

simi est mutare s; ex omib; donatus xiii
usui tradenda conscripsit Euerardus tn quia alle
goria diuiditur in vii species yperbaton id est
emoeensis vero in tres et sic sunt xxviii. scilicet
methaphora cathacresis methalensis
methonomia antonomasia epytecon
synodoche onomatopeya perifrasis yp
baton Ypus v. sunt species scilicet isterologia
vel isteron proteron anastrophe pen
thesis temesis syntesis Item yperbole
Item allegoria cuius septem sunt species scilicet
yronia antifrasis enigma carientis
mos parremia sarcasmos antisimos
Item emoeensis cuius species sunt tres scilicet ypo
parabola paradigma De predictis per ordinem
Methaphora est rerum Videamus
uerborumque translatio Et ut dicit ysidorus
loquens de methaphoris. hec
atque alie tropice locutiones ad ea que intel
ligenda sunt propterea figuratis amictibus ob
teguntur ut sensum legentis exerceant et ne
nuda atque in promptu vilescant Hec
aut fit quatuor modis scilicet ab ani ad ani
vt typhim auriga celeres ferre carine
hic namque translatio fit per duo alia scilicet inter
aurigam et gubernatorem typhis enim gu
bernator fuit navis argi auriga vero
proprie dicitur qui regens currum Fecit itaque
translationem inter duo animalia dum aurigam
posuit pro gubernatore Nam vt dicta
sunt et auriga et gubernator animam habent
Item secundum bedam fit hic pluribus modis cum
dicitur Quare sic gemis et dns qui eripuit
me de manu leonis et de manu ursi
et si simpson penas mas (?) in luce Na
et homines et bestie et volucres animam
habent Ab inani ad inani ut pe
lagus tenuere rates Nam et pelagus
et rates animam non habent in hac autem sola
est translatio quia cum pelagus proprie retinere
et circumdare rates sive naues intelli
gatur hic rates ipsum pelagus tenere
dicitur Item cum dicit apperias tuas libanie
et qui perambulant semitas maris
translatio est enim a ciuitate ad montem
et a terra ad mare quorum nullum animam
habent Ab ani ad inani ut exaltatus
est vertex carmeli homines enim non mon
tes verticem habent Item athlantis cinc
tum assidue nubibus atris pinifirum

caput vento quassatur et imbri Na vt
hec alia sunt Ita mons non habet animam tamen
membra hominis ascribuntur caput enim hu
meri et huiusmodi membra hominis sunt vero ergo autem
hic transtulit a re ani ad inani caput scilicet
ab homine ad montem Ab inani ad
ani. vt auferam a vobis cor lapideum.
non enim lapis sed populus animam habet
Hic tropus secundum bedam et ad deum fit
in multiphariis vt sub umbra alarum tuarum
protege me a feris vt dominus de syon
rugiet. a membris humanis vt quis
mensus est pugillo aquas et celos
palmo ponderauit. ab homine interiori
vt inueni dauid filium Iesse virum
secundum cor meum. a motibus humane mentis
vt tunc loquetur ad eos in ira. et penitet
tet me fecisse hominem. et zelatus sum
syon zelo magno et multa huiusmodi.
A rebus insensibilibus. vt ecce ego
stridebo super vos. sicut stridet plaus
trum onustum feno quod videlicet tropus
et cum locutione vsitatissima est vt cum
dicimus fluctuare segetes gemmare
vites floridam iuuentutem Et ar
... ut dicit donatus metha
phora alias reciprocas alias partes
unius vt naues volant. segetes fluc
tuant vel vites gemmant. hoc autem d.
quia quedam methaphore sunt recte
vt typhim auriga celeres ferre carine
Vel naues volant. quia quemadmodum
in nauim auriga dici potest ita in curru
conuerter gubernator. vel naues volant
quia sic dici potest naues volant Ita dici
potest aues natant Quedam vero non sunt
recte sed reciproce sed vnius partis vt
si dicam verticem montis non enim potest
inuicem dici caucumen hominis sic dicitur
verticem montis vel vites gemmant
non enim potest dici gemme vitent vel sege
tes fluctuant Non enim inuicem potest
dici vnde segetant Ysidorus etiam dicit
quod methafora aliquando partis vnius est vt
fluctuare segetes Non enim potest dici
segetare fluctus aut antistropha
id est reciproca vt remigium alarum. nam et
ale nauium et alarum remigia dicuntur
hoc etiam dicit vguicio Et dicitur me
thafora a metha quod est trans vel de

Finland 1581 N:o 16
Kinder Blads Räkenskap för Wiborg ... 1581

vel in vi. z faros q est fire Inde hec metha
phora i similitudo vl alicui rei vl verbi
vsurpata translacio Vnde z a tullia (?)
iste vocatur translacio ¶ Et vt dicit aug
in metthaphoris locucionibus qualis est
non que verba faciunt s3 per que verba fiunt
¶ Item sicut q non vnicuique rei ex di
uisitate compari z ita in sacro eloquio
p se q3 lictte diuisa figurant stant ple
nius dicam in sea.

Catacresis est vsurpacio alienj nomi
nis proprium est vt tunc parricida dicimus
qui occidit fratrem z piscina q pisces non
habent. hec eciam nisi extrinsecus sumerent su
um vocabulum non haberent vt dicit doctus ¶
Beda vero sic dicit Catacresis est abusio nomi
nis vbi ad similitudinem rem que propria appella
cione desunt vt pontes veteres vertes
in questum angulis messe (?) singulas pe
des z spoliis sagum in fronte terris Ju-
et ibi qui iungit cornua arcuum z labium ca
licis z reparandi lilij. Ita metthaphora differt
eciam q illa vocabulum habenti largitur a[illegible]
hec q non habet proprium aliena utitur [illegible]
quippe z frons z labium z cornua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] piscinis et
vocabulum accepit. aqua q nec q apte
pisces. s3 ad lauandum vt assunt hosti
as collata est. Vnde z platutie cognomine
sortita est. Et dicitur a cata q est ab z cresis
q est vsus quasi abusio nominis ¶ Hec figura
extrinsecat acirologiam Et hic tropus vo
catur a tullio abusio.

Metalensis est dictio gradatim per
gens ad id q ostendit Et ab eo q
precedit id q sequitur insinuans
vt labores enim ponitur pro his q labo
rando acquiruntur bonis secundum bedam ¶ Vel
metalensis est distinctio gradatim pergens
ad id q ostendit s3 de ea eveniunt ad tum
p multa media vt post aliquot mea regna
videris mirabor aristas. hic enim gra
datim pergit dicto vl dictione ad id q os
tendit q per aristas segetes. per sege
tes estates. per estates annos intelli
gere demum ergo post aliquot aristas.

per aliquot annos vigilius intelligi vo
lunt ¶ Ecima (?) igitur sit per multa media
differt a methaphora que s3 procedit ab
animali ad inanimatum vel econverso facit hec
sine media ¶ Extrinsecat autem hec figura
acirologiam z catepasiatio z dicitur a metha
q est trans z lensis q est sumptio quasi trans
sumptio q significat vnum transmutatur
ad statum alterius vel dicitur a metha q est ad
z lensis q est sumptio Inde methalensis
quasi assumptio q vnum post aliud [illegible]
mitur. Et vocatur a tullio gradacio

Metonomia est veluti quedam
transnominacio. Huius multe sunt spe
cies. Ponit enim continens pro
contento vt theatra plauserunt effundite
crateras i vinum vl aquam q est in ydria.
Item prata mugiunt i boues qui sunt in prato
vl urbem qui occidas expliciat. nunc pa
teris libate iovi i vinum contentum
in pateris i in vasis illis. Item contentum
pro continente vt dimitte arca ne z as
pinctis vt dicitur in primo regum Ibi eciam
vt dicit beda arca s3 plaustre q ciue
batur arca vel boues ne putant
Item [illegible]
[illegible]
[illegible] sine terere z libero venus f[illegible]
[illegible]
[illegible] ceres z libero fru
menti z liber inventor vini pistores g[illegible]
inventores si ante inventiones sine inventa
per venenum intelligit conubium vt sit
sic sine terere z libero friget venus
i sine pane z vino desunt voluptas
Item vulcanus mittit sagittas i ignes a
quo inventu pro inventore vt vinum pota
mur i liberum vinum inventorem Item per effi
cientem effectus vt frigus pigrum i efficacem
pigriciam z timor pallidus a quo effectus per
efficientem vt spumancia frena i equos
¶ Sit eciam cum in ponitur pro mito vt
acuunto ferro i gladio vel consequens pro
antecedente vt pallet i timet Et dicitur
a metha q est de z onoma q est nominacio
vl nomen quasi denominacio q vnum pro
alio nominatur. Vnde z hic tropus a tullio
vocatur denominacio vel dicitur a metha q
est trans z onoma nomen quasi transposicio
nominis ¶ Aliquando vero dicitur sic metonomia.

dicere toditem sch'i huius compat etati
bus p vbu hystoria du hoc q dicit Ja
cob patriarcha tatulus leonis iuda ad
pdam ascendisti fili mi etc. De regno
ac victoria dd. ad intellr p vbum
spualis de xpo siue etiam pp eliatur
tu de smo patriarche de dnica passi
ac ronne fidelr accipit ¶ Allegoria
sca tropologica hoc e molem pstrom
desigt vt tunica talaris z polimita
q iacob patriarcha filio suo ioseph fe
cit varia z vtutu grã qm deus pr
vsq ad tuum vite nre media z ppt
z donat insinuat allegoria vbi ean
dem mor pstoz desigt vt sint subi
vn pnuci z luc. ar. in ma vnis ¶
Et allegoria sca anagogicu hoc est
ad supiora ducente pp expunt.
vt septimus ab adam enoch tnslato
de mundo sabbim fute btitudinis q
hitudo post opa bona sthi huius q
vi. etatibz pagitur clas in fine s
nat figate desigt. ¶ Alle vbi
cade vite celest gaudia demrat vt
vbicuq fuit corpus illic ogrgabiur
z aqle q vbi m[illegible]
e corpe ibi mun[illegible]
ad celos aie z cele[illegible]
nis colligent corpa s[illegible] ¶ Allaug
at in vna eade re vl vbo hysto sic
z in stica de xpo vl etiam pp z t
pologia z anagoge figuralr inti
matur vt tplm dni mo hystoiaz
domus q fecit salon juxta alle
corpus dni tu de quo ait. soluite te
plum hoc z 3bz diebz excitabo illd
sm etiam ei cu dr. tplm em di scm e
q estis vos. P tropologia quibz
fidelis qbz dicit. an nescitis q corpa
vra tplm st spus sci q in vobis est
p anagoge scina gaudia mansionis
cui suspirabat q ait. btu q ha. i do
mu do. i scla sc. lau. te ¶ Sili mo
q dr lauda ihrlm dnm. lau. de t sy
on q fortz. se. p. tu. bn. fi. tu. in te de
tinibz tirene ihrlm. de etiam v. de na
quoq elim. de patria celesti mo hyst.
mo allegoriaz mo tropologiaz.
juxta anagoge rte accipi pt.
mo allegoria de etiam xpi diximus

sequentes exm v ggg. q in molibz ca
que de xpo siue etiam p sigum dca su
sca intptant alle. ppe nunpa solet
O moeus e mino voce rei per
similitudinem eius q mag est
nota denirato. Et intpretatur
similitudo. Aliu dicit omozeus qi
rei vnius notitia ¶ Et dr ab omos q
est vnu z eus q e notitia. huius sunt
tres spes ycon. pabala. paradigma
i. ymago, cpatio exm. ¶ Et sicas q
quotiens pro rei voce sili. ne intelli
gimus rem minus nota heius omoeu
s est. Fit at vt papeyus testat aut
a rebus ignotis. a rebus incongruis.
aut a rebus pribus. Et hee st tres
spes quas anectit donatus
O mozeus intptat similitudo p
qm minus rei p silitudine ei q
magis est nota pandit demirato
sm vsue. z est idem q omoeus de
qua inmediate supdictu est
Y con e psoz int se vl eoz que
psonis accidut cpato. vt vidimus
gliam eius gliam q unigeniti a pre
Item neq nubent neq nubentur neq
ducent vx. nz ei plura mei patrie vt
angeles em ang[illegible] vt et [illegible] Dic
vo dicit ycon int scum gnus z hec ycon
ma me z hec ycona ne. i. ymago
vel signu z e ycon int se vl eoz q
psonis accidunt cpaco si cu figura
rei z simili gne conam exprimere. Et
dr ab ycos q e ymago vl signu
P arabala e rez gne dissiliu cpa
cio vt simile e regnu celoz gna sy
napis. Ite sicut moyses exalta
uit spente in desto. ita exaltari o
z filium hois. Ite exiit seiare q se
minat seme suu Et vt dicit vgutio.
para i. iux. cpaint cu bole q e sna.
Inde hec pabola i. silitudo siue cpa
ex dissimilibz rebz. sic e cu lucanus
compat cesare lemi. no ex suo s ex
alio gne similitudinem faciens. Et dr
pabola qi iux sinaz. Na em ipa est
sna que sonat s iux sinaz. Vn para
bolica ta cu. i. silitudo maig. vide etia
P aradigma e ppa [illegible] in suo loco
siue enarrato exempli hortā

Videlaquelam aufert. si sua prius vi
det sirpu nali confortat z iā nō infiat
Item sm beda. Canis reus ad vomitu
z sus in volutabro luti. Et vn saul
int prophas quoz vno cu qbz pt actaz
pmaz ad vitia relabi. Alio vo tuc
vtim cu indoctu qz offm docendi
assuere. vl aliud qd artis qd nō didi
cit sibimz vsurpare videmus. Hic tc
pus adeo lite pz vt lib salomis qd
nus sm hebreos pabolas dicimus
apud grecos ex eo nome accepit
partemiaz i. pūbioz. Et sm vgcz
para apoin cu emu qd est modulacio z
dr qd partemia i. rebz vl tpibz accomo
datu pūbium ubi gra. Volunt do
nace alit z lesp. Cab eo pt dna advsus
stimulu calces du sigtur advsis
resistendu. Sub quoniens vtimur
pūbio in tpe qmodo z apto prema
est ubi gra. loquebais de aliq talia
qualia sibi displicerent si audiret et
ille veniens subito dicis lupus e i fabula
vl dr prema a pa qd e iux z omen
qd e qdnuo vl modulaco qi iux mo
[illegible]
[illegible]
[illegible] nō dr signa vt [illegible]
nos fecit serpm nō pt saluu fare
Et rex iste est dedat mic de cete z c
dimus ei. Ite oms quos pcussisti gla
dio mortui sut. cu hic dr aliui qm
neciem gladio pcussit hinc criatur
antismus. Et dr sarcasmos .i. sar
cos qd e caro z ymos qd e divisio qi
carnalis divisio i. hostilis. vl a sarco
qd e carrosia z mos moris qi mos car
rosius. vl dr a sarcos qd e caro z mos
moris qi carneus mos i. mala z ama
irrisio q pungit vsqz ad carnem.

Antismos e tropo mltiplex mos
qz vtutis. Nā antismos putat
dam ee z qd simplir caret rusti
ta z faceta satis urbanitr expolitum
est vt qui bauiu nō odit amz tua
carmina mevi. atqz ide iugat vlpes
z mulgeat yrcos. Qd exponens ysid
dic q bauiu nō odit p pe ei coniungat
vt diligat meviu fuerit at mevius
z bauius poete pessimi z emuli virgilii.
Qui hos g diligit. dicit vg in buc. fa
ciat sugillacio q q naz st. i. iugat vl
pes. Ararat z mulgeat yrcos. Item
antismos e cu dr multi oi sagitte api
et pharetra qui oi vge vili apiet vl
uam. Ite fili mulris ultro viri rapien
tis i. fili meretricis dixit saul ionathe
Ite aplis vt abscindant qui nos co
turbant. Et dr antismos ab antos
qd e flos z mos i. flos vtutis vl sen
tencia Ivu antismos i. tropus flaride
z urbane vtutis vl sine. Et e antis
mos contraria figa de sarcasmos s. urba
nitas sive iracundia vt q bauium
nō odit tc. vt dic vgo. Et sm pncma
dr astismos sine. Ita qd b e sna lra.
In lecto dic antismos ita qd nē sna
lra z multi sunt dicit. Astismos
sm quosdā dr dicit ita qd b sit sna lra
z e idem qd antismos vide sup i media
te in antismos

Nota hic qd sicut dicit beda allego
ria alia factus alia vbis tantum
alia facis sil z vbis fit. factis de
[illegible] mos filio
[illegible]
[illegible]
de ra. ei af. Quo sign de stirpe d
pmaia. dnm saluatorē fuisse
nasciturz. Aliqn factis simul z vbis
vna eademqz res allegorice fua factis
quide z vendiderunt ioseph i egyptu
ysmaelitis. xxx argenteis. Vbis ve
ro appenderunt mercede mea xxx triginta
argenteis. Item factis erat dd ruphus
z pulcher aspcu z unxit eu samuel i
media frm suoz. Vbis vt dilectus meus
candidus z rubicundus electus ex milibus.
Qd vtrqz pcat instare mediatorē di
z hominum. decorē quide sapia z vtute ps
fuisse sanguinis effusione roseu cu dictum
vincitu a deo prē z alem letine pre consor
tibus. Ite allegoria ubi sine opibz alia
hystorica rē alia typica alia tropologi
cum i. moralem rē alia anagogem
hoc est sm ad supiora ducente denua
at. Ad hystoriam nāqz hystoria figu
ratur cu factura pmo rē vi su vii.

Finland 1582 1510

Lu satis est q̄ h̄z satis illū ꝯstat h̄r
Cu mobil est q̄ h̄z satis illū ꝯsert
egere. Ergo sunt viris nō [illegible]
sufficientem Et nō paupertas [illegible]
tis [illegible] egentem [illegible]
Ergo vō dr̄ a senna tis [illegible]
sentā tie [illegible] vl̄ litis decisio di
firma ⁊ indubitata ꝯclusio vl̄ [illegible]
uersio vl̄ ꝯs̄ vl̄ intellectus Itē sentā
quidā color rethoricus dr̄ ꝑ breuis
[illegible] ad moralitatis gn̄alē ꝯprehen
dens [illegible] vt obsequiū amicos vi
tas odium parit ⁊ a sentā dr̄ sente
tiosus sa[illegible] sententiis plenus [illegible]
patitur [illegible] sentā simplr̄ dcā in
bona pte accipitur Et vt dr̄ ysaac
Sentā est determinata acceptō alti
patris contradictionis.
Synthesis [illegible] est dupli
[illegible] est amici [illegible]
ppue [illegible] [illegible] sā
sunt [illegible] [illegible]
nō est multū in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et differt [illegible] a trapo[illegible]
ma qr̄ ibi fit [illegible]
[illegible]
[illegible] Et dr̄ a syn qd̄ ē con et
thesis pō qr̄ simul positio.
Somatopoeia ponitur a q̄ sb tpo
⁊ ē tū fantasia Et ē somatho
peya tū res incorpea introducitur
ad loquendū vt tū dr̄ deus vl̄ an[illegible]
loqui Et dr̄ a soma q̄ ē corp⁹ ⁊ poyo
q̄ est fingo In somatopeya ē fig
mentū corporis vl̄ dr̄ a soma q̄ est
corpus ⁊ thesis q̄ ē pō ⁊ poio [illegible] qr̄
sicti nōis pō Subiectio in suo loco
est in quinta parte.
Traductio fit cū aliq̄ nomē p̄ suos
casus variatur Et ē cū quodam
scemate q̄ appellatur poliptoton vn̄
[illegible] iuste p̄ casus vocē traductio fiet vt
si [illegible] in vita iocunda ē vita In deco
re vita pagens virtute relicta vel
etiā fit in ꝯsonātia vt tu illa [illegible]
[illegible] que multas dat tibi curas
Transitio ē color p̄ q̄ ꝯtinua

[illegible] dicendis [illegible] Distus ꝯsen
se ꝓbuit iste penti Nūc q̄lis sint [illegible]
[illegible] audite [illegible] Ite [illegible]
[illegible] est de vbo vl̄ sic [illegible] videtur
postea q̄ sit dicendum.
Tapinologia [illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible]
logos q̄ ē smo qr̄ [illegible]
sio ⁊ eadē est in aposiopesi. [illegible] vō
[illegible] q̄ tapinologia ē exclusatio vl̄ [illegible] spi
ralis vl̄ moralis ⁊ figatiua intelligentia
[illegible] vl̄ emendatio [illegible] Et [illegible]
logica [illegible] ⁊ tropologice [illegible] ⁊ t
pologus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] at sic dr̄ tropologia [illegible]
[illegible] ⁊ [illegible] mox si [illegible]
tio sit figatus [illegible] Amo
de allotheta pnt est figā ꝯstructionis sm̄
q̄ de ea determinat pst videamus Possz
[illegible] reglis [illegible] de
[illegible] distinctionis ꝑ [illegible] pro
[illegible] Et post allothetā decet dicemus.
Allotheta ē [illegible] ꝯstructionis
[illegible]
[illegible]
[illegible] alia ꝯstruc
[illegible] vt sic ē al
[illegible]
⁊ thesis q̄ ē pō vl̄ theta Inde allo in
p̄ aliena ⁊ diuisa pō accitis vl̄ [illegible].
Cuic scema dr̄ a donato Et in leuecos
⁊ in dyaneos diuiditur ab eodem.
Hīc q̄ figā est licentiosa [illegible] v
[illegible] ꝯmoditer plata Et sm̄ [illegible]
aliq̄ est tollabilis ⁊ extendenda aliq̄
tollabilis ⁊ nō extendenda. tollabil
extendā est illa q̄ plus h̄z rōnis q̄ vi
cij q̄ vsu ⁊ ꝯmoditer pbatur sic ecquo
catio ⁊ ꝯceptio. tollabil vō ⁊ nō ex
tendenda ē illa q̄ h̄z plus vicij q̄ in
rōnis q̄ tm̄ auctoritate pbatur sic anti
ptosis ⁊ paragoge Spēs allothete
sm̄ pst sr̄. v. s. prolensis silensis ⁊ en
ma synthesis de sm [illegible] videamus
Prolensis est ꝑsumptio rerum co
plicandarum ordine secutarum.
Vt aqle volarunt hec ab oriente
illa vō ab occidente Et dr̄ a p̄ q̄ ē
pre ⁊ lensis q̄ ē sūptio in prolensis

ymma vetus Iste nō est insipiens
s; sapiens· genus z spēs nō videntur
simplr· Sed ymma similiter videntur·
z inuīa nō spnas· p libent' sustipias
vel eq° tanu plus dicat z inmīq sigt·
vt dicit pap· Et vt ait doct· fiet sb
ex firmando negū bina· z sic sm cū
litate sit· cū due negōnes vnā sua
aut affirmacoz· vt sedea ucenā et
sibo· Et dr a litos q ē dissolucio
qz due ptes resoluūr in vnā z est
ōtraria litote cudū trapa q dicitur
Occupacō fit qn̄ da Hyperbole·
dicimus nos pterire aut nescire
aut nolle dicē hec que maxīe dicimus
hic mā Cuus referam qntis tua sit ma
culata nuncta flagiis Et g^ma ait Oc
cupat hic color cū quibz tūsire parat·
Iller tūsit ptea tedens puiria furta
rapinas Tedia forte darem si vba
ista referrem
Oliopomenā est sub paucis vbis
multorz comphensia vt hic vit
amor paride vel hic· mors mala mors
inīq malus actq· mors [illegible] vsus
mebra puella puer lazarus ista notat
Et dr ab olon q̄ [illegible] totum vel multum
z pomenā q est [illegible] q̄ multorz
hnibus vbis [illegible]
Onomapasia est attributo [illegible]
vnīq alti vt lingua mea medi
tabitur iustitiam tuā· lingue enī ē loqui
z cordis meditari vnde q̄ ē cordis
attribuitur lingue· Et dr ab onos q ē
vnū z pasia q est passio qi vnioz
passio et attributio·
Omophasis ē expō ignoti p eque
vel magis ignotū vt q est pal
mita tas pitavo vas· vl qn̄ p gręcū
exponitur latinū vt q est homo an
tropos· vt q est aure vente Et dr
ab omos q est simile z phasis q est
expō quasi p simile expō Et reducit
ad omozeusim q est natificans vna
rem p aliam·
Prysmata ē qn̄ nō pt vna voce
rideri vt que gerem^q bellum
q auxilia nobis pata erunt Enis
erit qui subvenire velit tumida acbe
seucas tractauimq Et vocatur a tullio
hec figa interrogacio·
Precasia ē cum dicitur q̄ biddi q̄ ōtep
tū est relinqtur in audiencium iudi
cium g^ma Corpe ōteptū tela passio
fiet vt te nō est equū ē tame ponere
mentū· Nūq ego retolo q tu fecisti s;
dic nola· vel prisio fit cū aliqs vba
in aīo ōcepit z loqndo intrupit·
Profonesis sm gre· sb stemate ē
cū ab exclamacō deu letitia vl
dirisioz exprimit· Dds in q̄tis aiq v
satur amatis· Et dr a pros [illegible] q ē ad
z fonos q ē sona qi se bene ad sonū
exclamatoz q l color d exclamato·
Prosopopeya fit qn̄ in aiatū loq
tur ad aiatū vt qui mō nasonis
fiamq qnz libelli· vel qn̄ iaiatū ad
iaiatū vt tra loquitur fontibz z mai
bus Et fit tot modis vt methafora
Et dr a prosos q est p z poia is q est
fingo qi fuia fuis a ficta p vl dr a p
pu q est p z poia q est fingo qi ficto
noue psone Et reducitur ad methafora
cū fiat quiq cū irronale loquitur rona
li vt nab [illegible] locuta ē Et hec figa
sepe inuenit in theologia vn dicit Da
masceno Nam scipta [illegible] prosopopeya j·
px [illegible] vt de aiatis de iaiatis
loq· sic illis mare vidit fugit Cogni
vo sic dr poro apponit cū prosopo q est
p z dr hprosopopeya ie p° ōficto vl
ōfinacō vt cū reb nō loquentibus induci
loquens vt ego celum tego oia z ego
tra calcoz ab oibz In doct'll dr pōm
qz noua formis dat prosopopeyam
Protheseo appalange fit qn̄ vna
ppō ponitur pro alia vide i suo
loco in quinta parte·
Raciocinacio fit qn̄ ab a scipo ōtra
rōm z postea ipē dicat· Dives
auarus eget qre nō ōpetit vsus· ta
gē pta tum ē nc innuiatur acius
Repeticio fit ex eo q eadē dcō in
pn° pluriū clausularum repetitur
vt laudā· do· de ce· l· e· i ex· Et vi
de qualr differt repeti° ōiūsio ōplexō
Et g^t cū stemate q dr anaphora
Sinia in rethoa dcē ē q̄ pubnū ē
ppom ad ad bonitate aliquid inol
institucōis z pa· ōseu° vt sm g^mu·